

polis, seu Leptis major Tripolitanæ. Deinde si in Africa Primates ratione sedis auctoritatem habuissent, semper ejusdem civitatis Episcopi Primates dicerentur. At nunc unius, nunc alterius sedis Episcopi Primates cujuscunque Provinciæ in Conciliis dicuntur. De Numidia probabo, atque ex consequenti de aliis, cum omnium eadem sit ratio. Secundus Tigisitanus in Numidia Cirrensi Concilio adversus Cæcilianum hoc nomine præfedit, teste Augustino^a; Megalius Calamensis, ex^b Possidio, Primas Numidiæ tum erat, cum à Valerio cooptatus est Augustinus. Denique Xantippi Tagofensis Episcopi, & primæ sedis Numidiæ crebra est in synodis^c Africanis mentio, necnon apud eundem^d Augustinum. At fuerunt, ut ex Ptolemæi antiquis Tabulis patet, Tigisis, Calama & Tagosa urbes inter se & à Cirta Metropoli civili diversæ. Unde rectè concluditur haud stabiles in Numidia Metropoles Ecclesiasticas fuisse, sed nunc has, nunc illas, quibus scilicet Episcopi sedebant promotione inter Collegas antiquissimi, qui proinde primæ sedis Episcopi dicebantur.

^a Aug. lib. 5. contra Cresconium cap. 27.
^b Possid. in vita S. August.
^c Cod. Afric. can. 85. 86.
^d Aug. Epist. 217. & 236.

^e Aug. Epist. 217. ad Victorinum.

Clarius idem probatur ex Epistola D. Augustini^e ad Victorinum, in qua, cum inter ipsum Victorinum & Xantippum orta esset de Primatu contentio, utroque se primatem asserente, cæterisque provinciæ Episcopos per Tractorias ad Concilium evocante, Victorino scribit consulitque, ut tam ipse quam Xantippus convocent Collegas seniores, qui inter ipsos quis verè senior sit dijudicent. Epistolæ verba sunt: *Domino beatissimo & venerabili Patri & confacerdoti Victorino Augustinus, in Domino salutem. Tractoria ad me quinto Idus Novembris venit jam finito die, & me valde indispositum invenit, ut occurrere omnino non possem. Et post alia: Præterea venerabilis frater & Collega noster Xantippus dicit, quod eum Primatem esse contingat, & erga plurimos sic habetur, & tales mittit Epistolas. Item post alia: Unde peto beatitudinem tuam, ut mihi ignoscas, & primò instare digneris, ut inter tuam sanctimoniam & senem Xantippum concorditer constet, quis vestrum debeat convocare Concilium: aut certè, quod salubrius esse arbitror, sine cujusquam præjudicio, ambo convocate Collegas nostros, eos maxime qui vobis Episcopatus ætate vicini sunt: qui faciliè, quis vestrum verum dicat, agnoscant: ut inter vos paucos eadem præ cæteris quæstio dirimatur: & errore sublato, minores à cæteris convocentur, qui nec possunt nec debent nisi vobis in hac re tamquam prioribus credere, & nunc ignorant cui vestrum potissimum credant.* Verba ita clara sunt, ut de veritate, quam intendimus, nulla dubitatio esse possit. Etenim, si prima sedes Numidiæ semper eadem & stabilis fuisset, quid opus erat Episcopos congregare, ut inquireretur cui horum competeret Primatus? Et ad quid vocare Episcopos, qui Xantippo & Victorino Episcopatus ætate viciniore erant, nisi quia certius testari poterant, quo tempore horum uterque ordinatus fuerat Episcopus? At nec solum inter Xantippum & Victorinum super hac re contentio habita est, sed & plures similes accidere, quibus ut occurrerent Patres Africani statuerunt, ut quicumque ordinarentur Episcopi per provincias, literas acciperent ab Ordinatoribus suis manu eorum conscriptas, continentes Consulem & diem, ut nulla altercatio circa *χρονίους* antiquitatem oriretur: sicut videre est apud Synodum^f Africanam.

^f Conc. Afric. can. 56.

^g Aug. Epist. 261.

^h Greg. Mag. lib. 1. Epist. 75.

Quid plura? Non tamen omittendum videtur aliud argumentum, ex censura, qua privabantur Donatistæ jure adipiscendi antiquitatis ordine Primatum suæ cujusque provinciæ, & qua Priscum notatum refert S. Augustinus in Epistolis^g, cum ait: *Clamet Priscus provinciæ Cæsariensis Episcopus: aut ad Primatum locus, sicut cæteris, mihi patere debuit, aut Episcopatus mihi remanere non debuit.* Eundem usum adhuc suis temporibus inviolatum permanere decernit Divus Gregorius Magnus^h hæc scribens ad Episcopos Numidiæ: *In Primatibus constituendis consuetudinem immotam permanere concedimus: exceptis his, qui ex Donatistis ad Episcopatum pervenerunt; quos provehi ad Primatus dignitatem, etiam cum ordo Clericorum ad locum eundem deferat, modis omnibus prohibemus.* Sufficiat autem illis commissæ sibi plebis tan-